

Engellilerde Spor ve Sınıflandırma

Geniřletilmiř 2. Baskı

Editörler:

Prof. Dr. Nevin ATALAY GÜZEL

Doç. Dr. Nihan KAFA

Hipokrat
Yayınclık

© 2020 Engellilerde Spor ve Sınıflandırma

ISBN: 978-605-7874-53-5

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz.

Editörler

Prof. Dr. Nevin ATALAY GÜZEL

Doç. Dr. Nihan KAFA

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Sözkesen Matbaacılık

İvedik Organize 1518. Sokak Matsit İş Merkezi No: 2/40

Tel: (0312) 395 21 10 - Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Önsöz

iii

Ülkemizde süregelen hastalığı veya engeli olan kişilerin genel nüfusa oranı net ve güncel veriler olmamakla birlikte ortalama yüzde 12 civarındadır. Bu oran yaklaşık 9,5 milyon kişi anlamına gelmektedir. Başta trafik kazaları ve terör olayları olmak üzere birçok nedenden ötürü de bu sayı giderek artmaktadır. Ülkemiz koşullarında bedensel, zihinsel, görme ve işitme engeline sahip bireylerin topluma entegrasyon sorunları da düşünüldüğünde oldukça karmaşık bir tablo oluşmaktadır.

Engellilerin yaşamlarının pek çok bölümünde karşı karşıya kaldıkları kısıtlanma ve engellemelerle baş etme becerisi geliştirmek için yönlendirilebilecek yaklaşımlardan birisi de spor olabilir. Fiziksel, ruhsal ve sosyal yapıya destek sağlayan en önemli araçlardan biri olan spor, engelli bireyde aynı zamanda güven, denge, kassal kontrol ve koordinasyon gibi pek çok parametrenin de iyileşmesine katkı sağlamaktadır. Yani spor hem rehabilitasyon amaçlı hem de rekreasyon amaçlı olarak engellilerde faydalanılabilecek ve topluma yeniden dahil olmalarını sağlayacak en sağlıklı ve keyifli uygulamadır.

Bu kitapta bedensel, görsel, işitme ve zihinsel engelli bireylerin yönelebileceği tüm spor branşları ve engel durumlarına göre sınıflandırma prensipleri anlatılmıştır. Sınıflandırma son derece dinamik bir kavramdır ve tüm branşlarda birbirinden oldukça farklıdır. Temel prensibi fırsat eşitliği yaratmak ve fonksiyonel olarak benzer engel düzeyindeki bireylerin birbiri ile mücadele etmelerini sağlamaktır.

Bu kitabın yazılmasındaki en temel amaç, toplumda engelli algısının değişimine katkı vermek ve çoğu zaman evlerinden çıkma şansı bile yakalayamayan engellilerin spor aracılığı ile hayata karışmalarını sağlamaktır. Ayrıca, bu doğrultuda çalışan başta fizyoterapistler, beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörler olmak üzere bazı meslek gruplarının ihtiyaç duyduğu bilgileri en güncel haliyle toplama amacı da benimsenmiştir. Fizyoterapistler olarak “hayata anlam katma” felsefesini özümseyen bizler, engelli bireylerin spora katılımını teşvik etme ve toplumu bu konuda bilinçlendirmeyi birincil hedef olarak belirledik. Bu kitap bu amacımızın ilk somut örneğidir. Bu kitabın hedef kitesini, engelli sporcular, antrenörler, fizyoterapistler, doktorlar, öğrenciler, engelli aileleri, kısacası engelli sporuna gönül veren herkes oluşturmaktadır.

Kitabın içeriğinin oluşturulmasında çok büyük emeği olan Uzm. Fzt. Gamze Çobanoğlu, Uzm. Fzt. Ali Zorlular, Prof. Dr. Ekrem Levent İlhan, Doç. Dr. Gamze Erikoğlu Örer, Doç. Dr. Pelin Aksen Cengizhan, Dr. Öğr. Üyesi Sinem Suner Keklik, Dr. Öğr. Üyesi Seyfi Savaş ve Arş. Gör. Oğuz Kaan Esentürk'ü engelli sporuna kazandırdıkları bu kitap için gönülden tebrik ediyoruz.

Bu kitabın, sevgili meslektaşlarımıza, sporcularımıza, öğrencilerimize ve bizimle birlikte bu yolda yürüyen herkese yararlı olması dileğiyle...

Prof. Dr. Nevin Atalay Güzel

Doç. Dr. Nihan Kafa

Katkıda Bulunanlar

Ali ZORLULAR, Uzm. Fzt.

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Ekrem Levent İLHAN, Prof. Dr.

Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Gamze ÇOBANOĞLU, Uzm. Fzt.

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Gamze ERİKOĞLU ÖRER, Doç. Dr.

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Bölümü

Nevin ATALAY GÜZEL, Prof. Dr.

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Nihan KAFA, Doç. Dr.

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Oğuz Kaan ESENTÜRK, Arş. Gör.

Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Pelin AKSEN CENGİZHAN, Doç. Dr.

Kırıkkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü

Seyfi SAVAŞ, Dr. Öğr. Üyesi

Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Sinem SUNER KEKLİK, Dr. Öğr. Üyesi

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Kısaltmalar

vii

IPC	International Paralympic Committee - Uluslararası Paralimpik Komitesi
MAS	Modified Ashworth Scale - Modifiye Ashworth Skalası
ASAS	Australian Spasticity Assessment Scale- Avustralya Spastisite Deęerlendirme Ölçeęi
SARA	Scale for the Assessment and rating of Ataxia - Ataksi İçin Derecelendirme Ve Deęerlendirme Skalası
DIS	Dyskinesia Impairment Scale - Diskinezi Bozukluk Skalası
NEH	Normal Eklem Hareketi
ANEH	Aktif Normal Eklem Hareketi
PNEH	Pasif Normal Eklem Hareketi
CP	Cerebral Palsy - Serebral Palsi

İçindekiler

ix

Bölüm 1

Engelliler ve Spor

NEVİN A. GÜZEL • NİHAN KAFA

Tarihçe	1
Engelli Sporcularda Sınıflandırma ve Amacı	2

Bölüm 2

Sınıflandırma Süreci

NEVİN A. GÜZEL • NİHAN KAFA • GAMZE ÇOBANOĞLU • ALİ ZORLULAR

Sınıflandırmacı	6
Sporcuya Uygun Spor Sınıfının Belirlenmesi Süreci	10
Spor Sınıfı Tahsisi ve Spor Sınıfı Statüsünün Belirlenmesi	14
Protesto ve İtiraz Başvurusu	17

Bölüm 3

Yaz Oyunlarında Sınıflandırma

NİHAN KAFA • NEVİN A. GÜZEL • ALİ ZORLULAR • GAMZE ÇOBANOĞLU

Atletizm (Athletics)	25
Badminton (Badminton)	42
Binicilik (Equestrian)	54
Bisiklet (Cycling)	60
Bocce (Boccia)	64

Halter (Powerlifting).....	78
Kano (Canoe)	81
Kürek (Rowing)	84
Masa Tenisi (Table Tennis)	87
Okçuluk (Archery)	93
Oturarak Voleybol (Sitting Volleyball)	99
Tekerlekli Sandalye Basketbol (Wheelchair Basketball)	103
Tekerlekli Sandalye Eskrim (Wheelchair Fencing)	108
Tekerlekli Sandalye Ragbi (Wheelchair Rugby)	116
Tekerlekli Sandalye Tenis (Wheelchair Tennis)	126
Tekvando (Taekwondo)	135
Triatlon (Triathlon).....	138
Yüzme (Swimming).....	141

Bölüm 4

Kış Oyunlarında Sınıflandırma

GAMZE ÇOBANOĞLU • ALİ ZORLULAR • NİHAN KAFA • NEVİN A. GÜZEL

Alp Kayağı (Alpine Skiing).....	151
Biatlon (Biathlon)	161
Buz Hokeyi (Ice Hockey)	162
Kayaklı Koşu (Cross-Country Skiing)	165
Tekerlekli Sandalye Curling (Wheelchair Curling)	171
Kar Kayağı (Snowboard)	173

Bölüm 5

Paralimpik Oyunlarda Yer Almayan Branşlarda Sınıflandırma

ALİ ZORLULAR • GAMZE ÇOBANOĞLU • NİHAN KAFA • NEVİN A. GÜZEL

Ampute Futbol (Amputee Football)	177
Bilek Güreşi (Arm Wrestling).....	180
Çim Topu (Lawn Bowl)	184
Serebral Palsi Futbol (Cerebral Palsy Football).....	188
Tekerlekli Sandalye Dans (Wheelchair Dance)	190
Yelken (Sailing).....	193

İçindekiler

xi

Bölüm 6

Engelli Bireylerin Fiziksel Aktivite ve Spora Katılımının Önündeki Engeller

SİNEM SUNER KEKLİK

197

Bölüm 7

İşitme Engellilerde Sınıflandırma

PELİN AKSEN CENGİZHAN • SEYFİ SAVAŞ

205

Bölüm 8

Görme Engellilerde Spor

GAMZE ERİKOĞLU ÖRER

217

Bölüm 9

Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerde Spor ve Fonksiyonel Sınıflama Uygulamaları

EKREM LEVENT İLHAN • OĞUZ KAAN ESENTÜRK

229

